

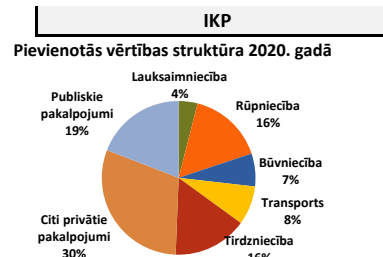
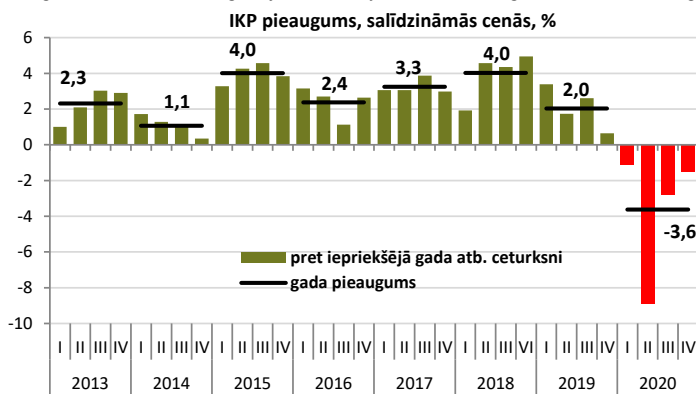
Makroekonomikas un budžeta apskats 2021

Nr. 2

Galvenie makroekonomiskie rādītāji	2020*	Prognozes**			
		2021	2022	2023	2024
Iekšzemes kopprodukts (IKP)					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	29334	4,4	6,4	5,2	5,0
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	26555	3,0	4,5	3,2	2,8
IKP deflators (gads pret gadu), %	0,1	1,4	1,8	2,0	2,1
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0,2	1,4	2,0	2,0	2,0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro un pieaugums faktiskajās cenās, %	1143	4,0	5,0	5,0	5,0
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju un pieaugums, %	893	-0,4	1,0	0,3	0,0
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	8,1	8,3	7,1	6,3	5,9
Preču un pakalpojumu eksports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	17682	5,9	7,2	7,1	7,2
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	16967	4,3	4,7	4,0	4,0
Preču un pakalpojumu imports					
faktiskajās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	17342	6,5	8,6	8,1	7,5
salīdzināmās cenās (milj. eiro un pieaugums, %)	18149	4,9	5,4	4,0	3,3

* IKP par 2020. gadu atbilstoši CSP 26.02.2021 publicētajiem datiem

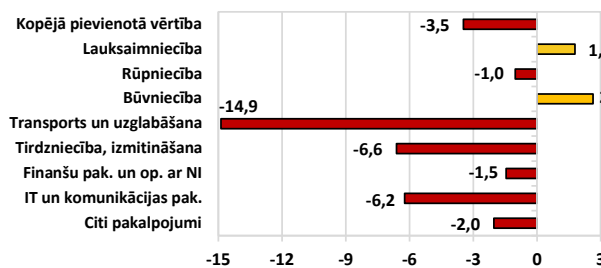
** Prognozes izstrādātas 2021.gada februārī Latvijas Stabilitātes Programmas 2021-2024 sagatavošanai

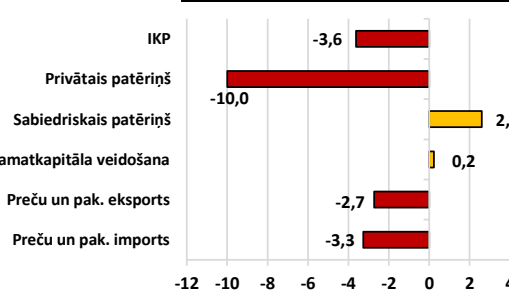
	20'I	II	III	IV	2020
Latvija	-1,1	-8,9	-2,8	-1,5	-3,6
Lietuva	2,4	-4,7	0,1	-1,0	-0,8
Igaunija	-1,1	-7,0	-2,5	-1,2	-2,9

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) 2020.gada ceturtajā ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, samazinājies par 1,5%, līdz ar to gadā kopumā Latvijas ekonomika sarukusi par 3,6%. Ekonomikas kritums pagājušajā gadā izrādījies būtiski mazāks nekā tika pieļauts COVID krīzes sākumā, un to noteikusi gan visai veiksmīgā slimības pirmā uzliesmojuma pārvarēšana 2020.gada pavasarī, gan ekonomikas atbalsta pasākumi un labvēlīgā ekonomikas struktūra, kad ražojošās nozares pērn praktiski nepiedzīvoja izlaides apjomu kritumu. Arī šogad, līdzīgi kā pērn, galvenais ekonomikas attīstību noteicošais faktors būs COVID-19 izplatība un valstu panākumi slimības ierobežošanā, tajā skaitā pēc iespējas ātrāk veicot iedzīvotāju vakcināciju. Finanšu ministrija februāra sākumā izstrādātajās makroekonomisko rādītāju prognozēs paredz, ka iekšzemes kopprodukts 2021.gadā palielināsies par 3,0%, pieņemot, ka ekonomikas attīstību vēl līdz pat gada vidum turpinās negatīvi ietekmēt COVID-19 izplatība, bet pēc tam, atceļot lielāko daļu ierobežojumu, ekonomikas izaugsme strauji sāks atjaunoties.

IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma puses, 2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu, %

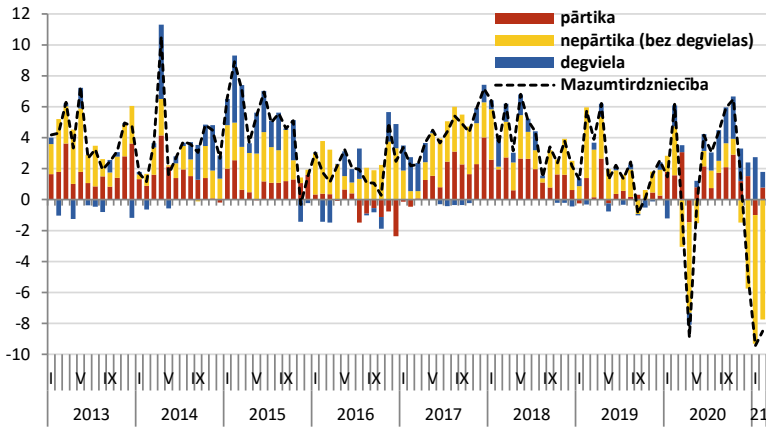

IKP

Ekonomikas lejupeklis 2020.gadā noteica galvenokārt privātā patēriņa kritums, kas skaidrojams ar COVID-19 slimības izplatības ierobežošanai ieviestajiem pasākumiem, kas būtiski samazināja ekonomisko aktivitāti, kā arī, pieaugot iedzīvotāju piesardzībai, sarucis iekšējais pieprasījums. Savukārt eksports samazinājās par 2,7%, kamēr, importam samazinoties vēl straujāk, ārējās tirdzniecības izmaiņu ietekme uz kopējo ekonomikas izaugsmi bijusi pozitīva. Tajā pašā laikā sabiedriskais patēriņš pērn ir palielinājies par 2,6% un arī investīcijās saglabājies neliels pieaugums. No nozaru puses visbūtiskāk ekonomikas lejupeklis pagājušajā gadā ietekmēja krīzes tieši skartās pakalpojumu nozares, kur transporta un uzglabāšanas nozare samazinājās par 14,9%, izmitināšanas un ēdināšanas nozare – par 38,1%, bet māksla, izklaide un atpūta – par 26,6%. Visas pakalpojumu nozares kopā pērn samazinājās par 4,8%, kamēr ražojošās nozares uzrādīja 0,4% pieaugumu.

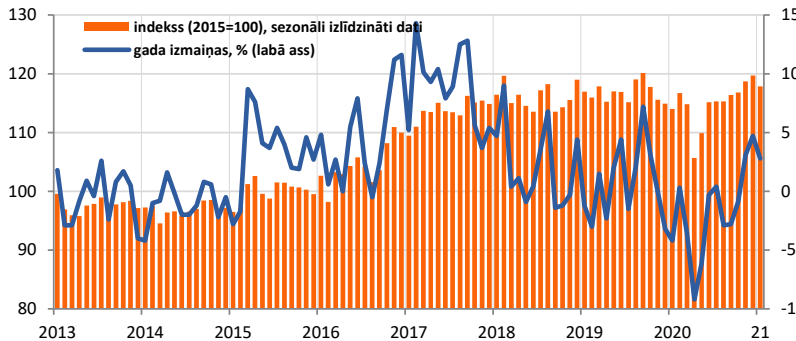
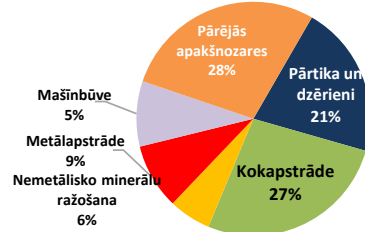
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

Mazumtirdzniecība
Agrozījuma struktūra 2020.g., %

Gada pieaugumi, kalend.izl., 2021.g. janv.-febr.

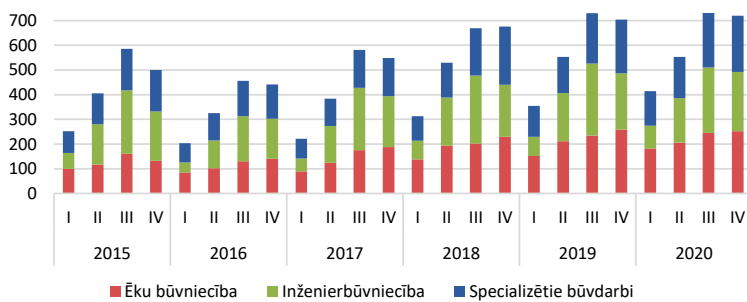
Kopā	-9,0%	Nepārtika (bez degv.)	-22,5%
Pārtika	-0,3%	Degviela	+9,8%

Š.g. februārī, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, kopējie pārdošanas apjomi mazumtirdzniecībā saruka par 8,5%. To noteica visai stingrie ar COVID-19 izplatības ierobežošanu saistītie ierobežojumi tirdzniecības nozarē, kas saglabājušies visu š.g. pirmo ceturksni. Tā rezultātā pirmajos divos š.g. mēnešos pārdošanas apjomi mazumtirdzniecībā samazinājās par 9%. Straujāko tirdzniecības apjomu kritumu uzrādīja nepārtikas preču mazumtirdzniecība, atskaitot degvielu, jo šo preču tirdzniecību visvairāk skāra COVID-19 regulējošie ierobežojumi. Tādējādi pārdošanas apjomi ar nepārtikas precēm februārī gada griezumā saruka par 21,5%. Tīkmēr mazumtirdzniecība pārtikas preču veikalos februārī uzrādīja apjomu pieaugumu par 1,7% un degvielas tirdzniecības apjomi bija par 5,2% augstāki nekā pirms gada.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība
Apstrādes rūpn. izlaides struktūra 2020. g., %

Rūpniecība, g/g, kalend.izl., 2021.g. janv.

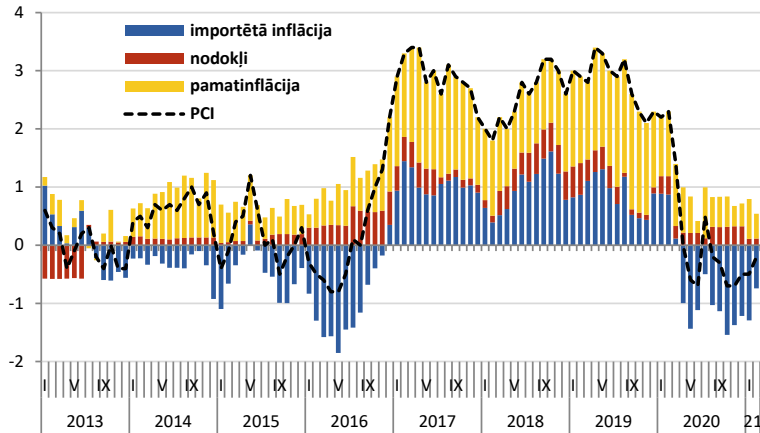
Rūpn. kopā	+2,8%	leguves rūpn.	+4,0%
Apstr. rūpn.	+2,2%	Enerģētika	+7,5%

Šis gads rūpniecības nozarē Latvijā sācies salīdzinoši veiksmīgi, janvārī kopējiem rūpniecības izlaides apjomiem palielinoties par 2,8% salīdzinājumā ar pagājušā gada janvāri. Apstrādes rūpniecība, janvārī uzrādot izaugsmi 2,2% apmērā, demonstrē apjomu pieaugumu ceturto mēnesi pēc kārtas. Tāpat kā pērnā gada otrajā pusē, arī š.g. sākumā apstrādes rūpniecības izaugsmi noteica apjomu kāpums kokrūpniecībā, kur gada griezumā reģistrēta izaugsme par 6,3%. Starp apstrādes rūpniecības apakšnozarēm straujš izlaides kāpums janvārī tika reģistrēts mēbeļu ražošanā (+13,3%), kur spēcīgs apjomu pieaugums bija vērojams arī pērnā gada nogalē. Poligrāfija un ierakstu reproducēšana, uzrādot labus rezultātus iepriekšējā gadā, šo gadu uzsāka ar 14,7% lielu apjomu kāpumu. Tīkmēr apģērbu ražošana, ko smagi skāra Covid-19 izplatība, kad pērnā gada pavasarī apakšnozarē tika reģistrēts izlaides sarukums 20-30% apmērā, 2021.gada janvārī uzrādījusi izaugsmi par 16,6%. Tīkmēr mašīnbūvi veidojošās apakšnozares janvārī demonstrējušas mērenu izaugsmi. Savukārt straujāko apjomu kritumu š.g. janvārī, tāpat kā visa pērnā gada laikā, uzrādīja uz vietējo tirgu orientētā iekārtu un ierīču remonta un uzstādīšanas apakšnozare, tās apjomiem sarūkot par 37,3%. Pārtikas produktu ražošanas apjomi janvārī samazinājās par 8,0%. Tīkmēr elektroenerģijas un gāzes apgādes izaugsme š.g. sākumā skaidrojama ar pērnā gada janvāra zemo bāzi. Turklāt š.g. janvārī tika sasniegti augsti saražotās elektroenerģijas apjomi koģenerācijas stacijās, ko noteica zemā gaisa temperatūra š.g. sākumā.

Būvniecības izlaides apjoms faktiskajās cenās, milj. eiro

Būvniecība

Pēc strauja būvniecības apjomu pieauguma 2020.gada pirmajā ceturksnī (+16,9% fakt. cenās) nozares izlaides kāpums nākamajos ceturkšņos sabremzējās, izlaidei saglabājoties tuvai 2019.gada līmenim. Tādējādi 2020.gadā kopā būvniecības izaugsme bija mērena, veidojot 3,3%. Starp būvniecības segmentiem straujāko kāpumu pērn uzrādīja specializētie būvdarbi, tiem palielinoties par 9,3%. Ēku būvniecība pieauga par 3,4%, kamēr inženierbūvniecībā tika reģistrēts apjomu samazinājums par 1,9%. 2020.gadā izsniegtajās būvatļaujās paredzamā platība saruka par 16,9%. Tas liecina par ēku būvniecības apjomu iespējamu samazinājumu turpmākajos periodos, tīkmēr nozares attīstību veicinās infrastruktūras projektu realizācija.

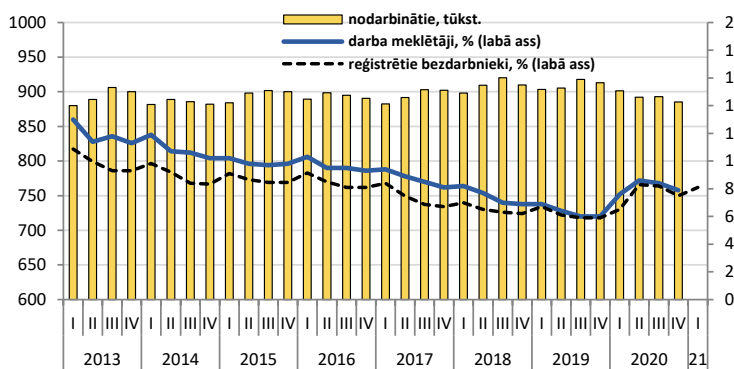
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

Vidējais patēriņa cenu līmenis 2021.gada februārī bija par 0,4% augstāks nekā janvārī, tomēr salīdzinājumā ar pērnā gada februārī patēriņa cenas bija zemākas par 0,2%. Tādējādi deflācija Latvijā tika fiksēta septīto mēnesi pēc kārtas, un patēriņa cenu ietekmējošie faktori praktiski neizmainījās kopš COVID-19 pandēmijas sākuma. Deflācija ir saistīta ar energoresursu cenu kritumu un cenu samazinājumu tiem pakalpojumiem, kuri visbūtiskāk cieta no pandēmijas, proti, aviopārvadājumi un izmitināšanas pakalpojumi. Atšķirībā no pērnā gada patēriņa cenas ietekmējošiem faktoriem, korekcijas cenu izmaiņās š.g. februārī ieviesa pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenu kritums par 0,5% salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi. 2021.gada divos mēnešos patēriņa cenas Latvijā bija par 0,3% zemākas nekā pirms gada.

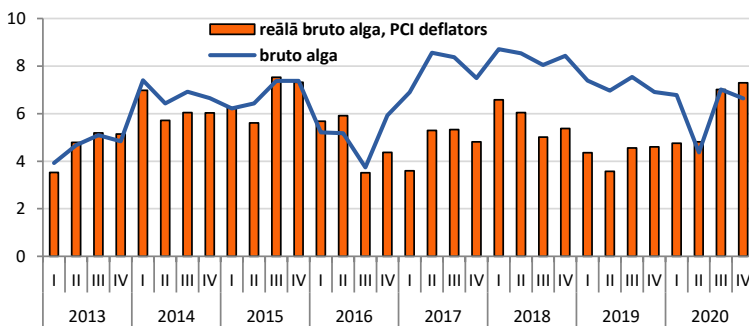
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

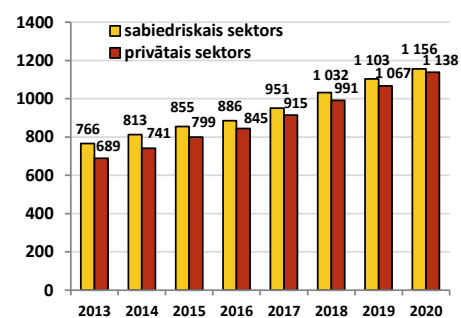
Nodarbinātība

COVID-19 krīzes ietekmē tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits 2020.gadā samazinājās par 1,9% līdz 893 tūkstošiem, liecina CSP darbaspēka apsekojuma dati. Bezdarba līmenis 2020.gadā palielinājās par 1,8 procentpunktiem līdz 8,1% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Šāds bezdarba pieaugums vērtējams kā mērens salīdzinājumā gan ar vēsturiski augstākajiem bezdarba rādītājiem, gan kaimiņvalstu bezdarba līmeņiem. Mēreno pieaugumu noteikusi veiksmīgā COVID-19 pirmā viļņa pārvarēšana 2020.gada pavasarī un nodarbinātības atbalsta pasākumi. 2020.gadā, pēc NVA datiem, reģistrētā bezdarba līmenis laikā no februāra beigām līdz jūnija beigām pieauga no 6,3% līdz 8,6%. No jūlija bezdarba līmenis atkal samazinājās, oktobra beigās noslīdot līdz 7,4%. Nākamajos mēnešos sezonālu faktoru un COVID-19 straujākas izplatības ietekmē bezdarbs atsāka pieaugt, 2021.gada marta beigās sasniedzot 8,2%. Salīdzinājumā ar februāra beigām bezdarba līmenis nebija mainījies, bet salīdzinājumā ar 2020.gada marta beigām bija pieaudzis par 1,4 procentpunktiem.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

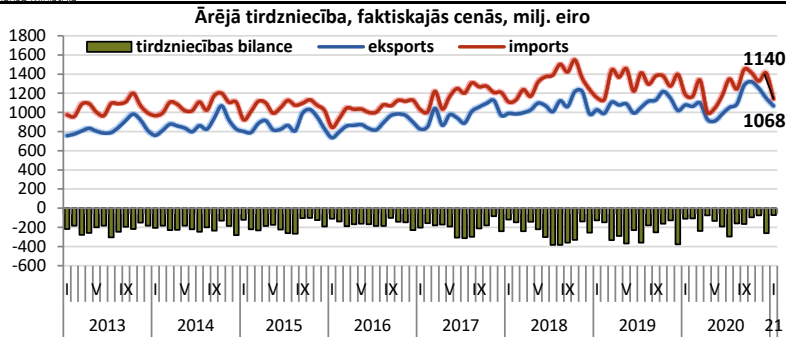

Darba samaksa, eiro

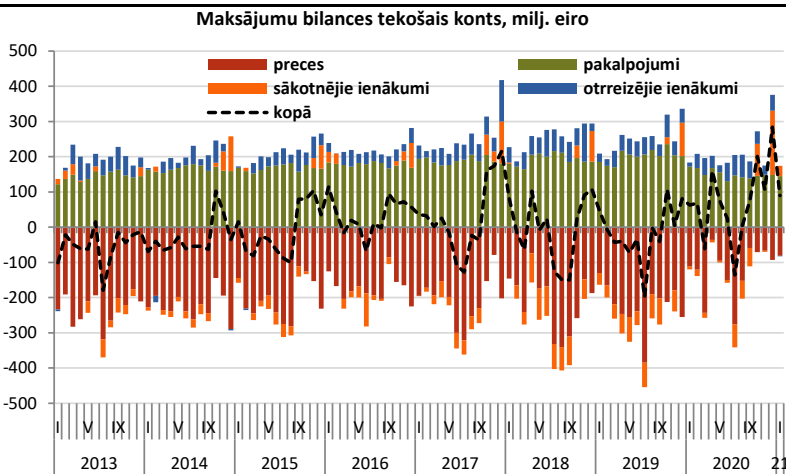
Neskatoties uz COVID-19 krīzi, mēneša vidējā bruto darba samaksa 2020.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājās par 6,2% līdz 1143 eiro. Tas bija tikai nedaudz lēnāks pieaugums nekā iepriekšējā gadā, kad darba samaksa bija augusi par 7,2%. Nedaudz straujāks darba samaksas pieaugums 2020.gadā bija privātajā sektorā, kur mēneša vidējā bruto darba samaksa palielinājās par 6,7%, kamēr sabiedriskajā sektorā tā auga par 4,9%. Tomēr vēl joprojām augstāks darba samaksas līmenis saglabājās sabiedriskajā sektorā, kur vidējā alga 2020.gadā bija 1156 eiro, kamēr privātajā sektorā tā veidoja 1138 eiro. Vidējās darba samaksas pārmaiņas pērn būtiski ietekmēja ne tikai darbinieku algu izmaiņas, bet arī darba tirgus strukturālās pārmaiņas – gada laikā darbību uzsākušie un pārtraukušie uzņēmumi un darbinieku skaita un slodžu izmaiņas gada laikā. Algoto darbinieku skaits, pārrēķināts pilnā slodzē, 2020.gadā samazinājās par 3,9%, ko ietekmēja darbinieku atļaišana, darba slodžu samazināšana un pilnas slodzes darbinieku skaita kritums. Savukārt darba samaksas fonds pērn pieauga par 2,0%.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Ārējā tirdzniecība		
Eksports 2021.g. I	Strukt.	Gada pieaugums
Kopā	100,0%	-0,9%
Pārtika	20,2%	-6,4%
Mehānismi, elektroierīces	19,0%	1,2%
Koksne	18,6%	4,5%
Ķīmiskās rūp. raž.	8,1%	14,2%
Metāli	7,7%	2,3%
Minerālprodukti	5,2%	10,3%
Satiksmes līdzekļi	4,0%	-28,7%
Plastmasa	3,2%	-10,0%
Pārējās preces	14,1%	-2,0%

2021.gada janvārī Latvijas preču eksports uzrādīja nelielu samazinājumu, kas saistīts galvenokārt ar lauksaimniecības produktu eksporta un satiksmes līdzekļu reeksporta kritumu. Preču eksporta vērtība bija par 0,9% zemāka nekā pirms gada, veidojot 1067 milj. eiro. Lauksaimniecības un pārtikas produktu eksporta kritumu par 6,4% noteica pērnā gada eļļas augu sēkļu eksporta augstā bāze, tādējādi šo preču eksports šogad uzrādīja sarukumu. Savukārt satiksmes līdzekļu reeksporta kritumu par 28,7% negatīvi ietekmēja pandēmijas izraisītais pieprasījuma kritums pēc automobiļiem un citiem mehāniskiem transportlīdzekļiem. Ja no kopējās preču eksporta vērtības izslēdz reeksporta kritumu, tad Latvijā ražoto preču eksports š.g. janvārī būtu uzrādījis nelielu pieaugumu. To apliecina arī apstrādes rūpniecības dati, jo Latvijas apstrādes rūpniecības eksporta apgrozījums 2021.gada janvārī bija par 2,3% augstāks nekā pērn. Lai arī Latvijas rūpnieki turpina audzēt eksporta apgrozījumu, fiksētais kāpums janvārī ir būtiski mazāks nekā 2020.gada nogalē, kad kopējais Latvijas preču eksports bija starp straujāk augošajiem eksporta rādītājiem ES. Tajā pašā laikā š.g. janvārī bija fiksēts samērā straujš eksporta kāpums tādās preču grupās kā ķīmiskās rūpniecības ražojumi, minerālprodukti un koka un koka izstrādājumi. Ķīmiskās rūpniecības ražojumu eksports gada griezumā pieauga par 14,2%, ko veicināja medikamentu eksports. Minerālproduktu eksporta vērtība pieauga par 10,3%, ko veicināja gan augstākas naftas cenas, gan lielāks eksporta apjoms. Savukārt koka un koka izstrādājumu eksports bija par 4,5% augstāks nekā pērnā gada janvārī, ko labvēlīgi ietekmēja zāgmateriālu eksporta pieaugums. Preču importa vērtība 2021.gada janvārī bija par 4,0% zemāka nekā iepriekšējā gadā attiecīgajā mēnesī. Importa kritumu noteica zemāks minerālproduktu, tekstilmateriālu, satiksmes līdzekļu, kā arī alkoholisko dzērienu importa apjoms.

2021.gada janvārī Latvijas maksājumu bilances tekošajā kontā bija fiksēts pārpalikums 90 milj. eiro apmērā, tādējādi salīdzinājumā ar iepriekšējā gada janvārī pārpalikums palielinājās par 27 milj. eiro. Tekošā konta bilances uzlabošanās noteica preču importa samazinājums un izmaksāto dividenžu apjoma kritums ārvalstu investoriem. Preču importam samazinoties straujāk par preču eksportu, preču konta bilance uzlabojusies par 31 milj. eiro, deficītam samazinoties līdz 81 milj. eiro. Turpretim pakalpojumu eksports samazinājies straujāk par pakalpojumu importu, tādējādi pakalpojumu konta pārpalikums sarucis par 27 milj. eiro. Tomēr pakalpojumu konta pārpalikums 145 milj. eiro apmērā joprojām bija lielāks par preču konta deficītu. Sākotnējo ienākumu konta bilance uzlabojusies par 37 milj. eiro, ko galvenokārt noteica zemāks izmaksāto dividenžu apjoms ārvalstu investoriem par iepriekš veiktajām investīcijām. Savukārt otrreizējo ienākumu konta bilance pasliktinājusies par 14 milj. eiro, ko ietekmēja mazāka ES fondu investīciju ielūde un mājāsaimniecību kapitāla pārvedumu samazinājums.

Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

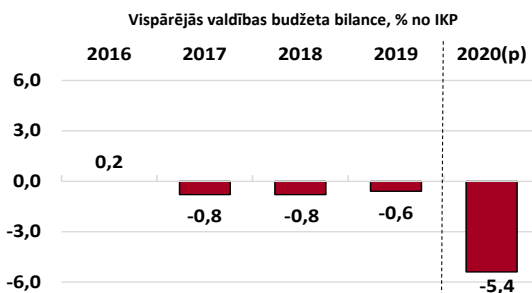
	III	IV	19'i	II	III	IV	20'i	II	III	VI
IKP, salīdzināmās cenās, %	4,4	4,9	3,4	1,7	2,6	0,7	-1,1	-8,9	-2,8	-1,5
IKP, faktiskās cenās, %	8,6	9,2	6,9	4,5	4,7	2,0	-0,1	-9,8	-3,0	-1,2
Inflācija, %	2,9	2,9	2,9	3,3	2,9	2,2	1,9	-0,4	0,0	-0,6
Vidējā bruto darba samaksa, %	8,1	8,3	7,4	7,0	7,6	6,9	6,8	4,3	7,0	6,7
Reālā alga, PCI deflators, %	5,2	5,4	4,5	3,7	4,7	4,7	4,9	4,7	7,0	7,3
Nodarbināto skaits, %	1,9	0,8	0,6	-0,4	-0,2	0,4	-0,2	-1,5	-2,7	-3,0
Bezdarbs, %	7,0	6,9	6,9	6,4	6,0	6,0	7,6	8,6	8,4	7,9
Produktivitāte, %	2,4	4,1	2,7	2,2	2,9	0,3	-0,9	-7,5	-0,1	1,6
Mazumtirdzniecība, %	3,0	2,7	3,6	3,2	1,0	1,5	2,3	-1,7	4,4	0,8
Rūpniecība, %	2,9	0,9	-0,8	1,4	2,5	0,0	-2,5	-5,1	-1,8	2,2
Preču eksports, %	7,9	7,3	5,2	-1,1	3,4	-1,0	3,7	-10,8	3,7	9,9
Preču imports, %	14,2	12,3	7,3	4,9	-5,2	-2,2	-1,0	-20,5	-1,1	2,5
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-1124,2	-723,7	-606,6	-886,6	-789,0	-665,8	-453,6	-399,4	-620,3	-431,8
Tekošais konts, % no IKP	-5,6	2,8	0,0	-1,9	-3,0	2,4	1,0	3,8	-0,7	7,5

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Atbilstoši FM novērtējumam vispārējās valdības budžeta deficīts pēc Eiropas kontu sistēmas metodoloģijas 2020. gadā bija 1,57 miljardi eiro jeb 5,4% no IKP. Deficīta pieaugumu 2020. gadā ietekmēja valdības atbalsta pasākumi Covid-19 seku mazināšanai. Kopumā atbalsta apjoms tautsaimniecībai 2020. gadā bija 1,3 miljardu eiro apmērā jeb 4,5% no IKP, palielinot deficīta līmeni par 1,1 miljardus eiro jeb 3,7% no IKP. Oficiālie dati par vispārējās valdības budžeta deficītu 2020. gadā būs pieejami šā gada aprīlī, kad tiks pabeigti aprēķini par visiem vispārējās valdības sektora darījumiem, tai skaitā par vispārējās valdības kapitālsabiedrību darbības rezultātiem, un CSP iesniegs Eurostat vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda notifikāciju. Šogad valdības piešķirtā atbalsta apjoms līdz 23.martam, ieskaitot konceptuāli pieņemtos lēmumus, šim gadam jau sasniedz 2,9 miljardus eiro (9,6% no IKP), tādējādi palielinot plānoto vispārējās valdības budžeta deficītu par 1,9 miljardiem eiro (6,2% no IKP). Vispārējās valdības budžeta bilances prognozes tiks aktualizētas š.g. aprīlī, sagatavojot Latvijas Stabilitātes programmu 2021.- 2024. gadam, ņemot vērā atjaunotās makroekonomisko rādītāju prognozes un aktuālo atbalsta apjomu COVID-19 seku mazināšanai.

Vispārējās valdības budžeta bilance

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Konsolidētais kopbudžets

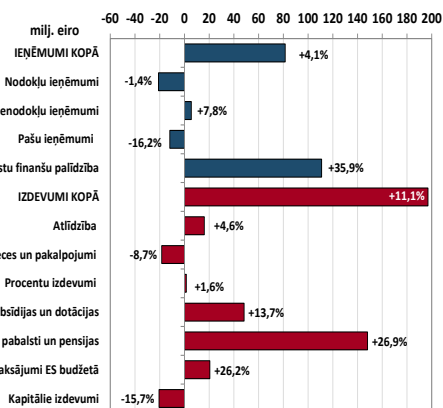
Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi	Konsolidētais kopbudžets	
	2020.gada I-II izpilde, milj. eiro	2021.gada I-II izpilde, milj. eiro
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS		
Ieņēmumi	1994,2	2075,8
Izdevumi	1778,6	1975,6
<i>Finansiālā bilance</i>	215,6	100,1
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*		
Ieņēmumi	1630,1	1769,8
Izdevumi	1566,7	1776,7
<i>Finansiālā bilance</i>	63,4	-6,9
Valsts pamatbudžets		
Ieņēmumi	1119,8	1359,1
Izdevumi	1129,1	1314,9
<i>Finansiālā bilance</i>	-9,3	44,2
Valsts speciālais budžets		
Ieņēmumi	506,7	421,8
Izdevumi	465,0	509,2
<i>Finansiālā bilance</i>	41,7	-87,4
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**		
Ieņēmumi	541,8	473,6
Izdevumi	389,6	366,6
<i>Finansiālā bilance</i>	152,2	107,0

Pēc naudas plūsmas metodoloģijas

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumu un izdevumu izmaiņas 2021.gada I-II, salīdzinot ar 2020.gada I-II, milj. eiro un %

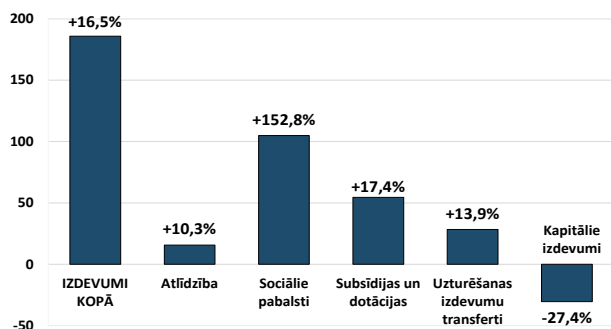
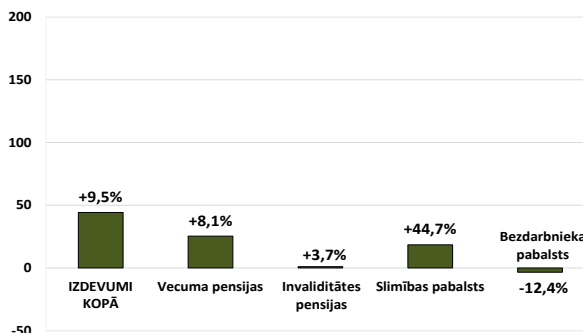
Šā gada pirmajos divos mēnešos atbilstoši Valsts kases datiem konsolidētā kopbudžeta ieņēmumos saņemti 2075,8 milj. eiro, bet izdevumi veikti 1975,6 milj. eiro apmērā, veidojot 100,1 milj. eiro pārpalikumu. Kopbudžeta ieņēmumi, salīdzinot ar 2020. gada pirmajiem diviem mēnešiem, bija par 81,5 milj. eiro jeb 4,1% augstāki, kamēr izdevumi palielinājās nozīmīgāk – par 197 milj. eiro jeb 11,1%.

Dati: Valsts kase, Eurostat, Finanšu ministrija, Latvijas Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2021.gadam

Kopbudžeta ieņēmumu pieaugumu nodrošināja augstāki ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP) ieņēmumi. ĀFP ieņēmumi konsolidētajā kopbudžetā janvārī-februārī saņemti 419,7 milj. eiro apmērā, kas bija par 110,9 milj. eiro jeb 35,9% vairāk kā 2020. gada divos mēnešos. ĀFP ieņēmumi palielinājās saistībā ar saņemtām lielākām atmaksām no Eiropas Komisijas par Eiropas Savienības fondu projektu īstenošanu. Šā gada divos mēnešos nenodokļu ieņēmumi kopbudžetā saņemti par 5,6 milj. eiro jeb 7,8% lielākā apmērā kā pērn, veidojot 76,5 milj. eiro. Valsts kases veiktās eiroobligāciju papildu emisijas ieņēmumus ir papildinājušas par nepilniem 15 milj. eiro, taču šie ieņēmumi atbilstoši Eiropas kontu sistēmas metodoloģijai vispārējās valdības budžeta ieņēmumos tiks uzskaitīti tikai daļēji.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi šā gada divos mēnešos bija 1975,6 milj. eiro, kas ir par 197,0 milj. eiro jeb 11,1% vairāk kā pērn janvārī-februārī. Kopbudžetā lielākais izdevumu pieaugums bijis sociāla rakstura maksājumos, kas palielinājušies par 148,1 miljoniem eiro jeb 26,9% salīdzinājumā ar 2020. gada attiecīgo periodu un sasniedza 698,8 milj. eiro. Nozīmīgais pieaugums lielā mērā saistīts ar atbalstu nodarbināto dīkstāvē, algu subsīdijām un grantiem uzņēmumiem apgrozāmajiem līdzekļiem, kopumā sasniedzot 97,2 milj. eiro gada pirmajos divos mēnešos. Subsīdijas un dotācijas kopbudžetā gada pirmajos divos mēnešos par 48,3 milj. eiro jeb 13,7% pārsniedza 2020. gada attiecīgā perioda līmeni un bija 400,2 milj. eiro. Kopbudžeta subsīdijas un dotācijas janvārī-februārī pieaugušas saistībā ar augstākiem izdevumiem veselības nozares finansēšanai.

Šā gada janvārī-februārī zemāki bijuši izdevumi precēm un pakalpojumiem, kas lielā mērā saistāms ar attālināto darbu un mācībām. Izdevumi precēm un pakalpojumiem gada pirmajos divos mēnešos bija par 18,4 milj. eiro jeb 8,7% zemāki kā 2020. gada sākumā, veidojot 194,2 milj. eiro.

Pamatbudžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-II, salīdzinot ar 2020. gada I-II, milj. eiro un %

Speciālā budžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-II, salīdzinot ar 2020. gada I-II, milj. eiro un %

Atbilstoši Valsts kases publicētajiem datiem šā gada divos mēnešos pamatbudžeta izdevumi bija 1314,9 milj. eiro, kas ir par 185,9 milj. eiro jeb 16,5% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Valsts pamatbudžeta izdevumu pieaugumu ietekmējis valdības apstiprinātais atbalsts tautsaimniecībai Covid-19 seku mazināšanai, tādējādi tiek finansētas tādas programmas, kas pērn pirms Covid-19 krīzes izdevumos nebija. Minētais atbalsts, galvenokārt, ietekmējis sociāla rakstura izdevumus, kas pieauguši par 104,9 milj. eiro jeb 152,8% un veido 173,5 milj. eiro.

Lielākais izdevumu pieaugums bijis subsīdijām un dotācijām, kas palielinājušies par 54,5 milj. eiro jeb 17,4% salīdzinājumā ar 2020. gada attiecīgo periodu un sasniedza 366,8 milj. eiro. Subsīdijas un dotācijas šā gada janvārī-februārī pieaugušas saistībā ar augstākiem izdevumiem veselības nozares finansēšanai.

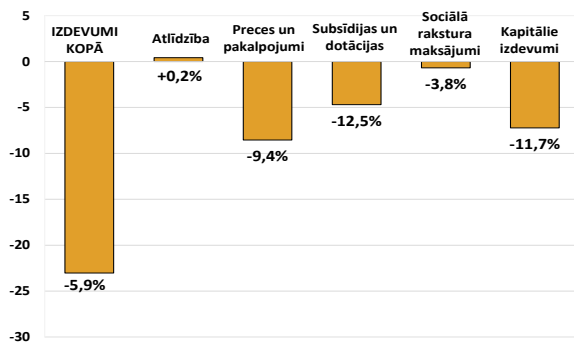
Uzturēšanas izdevumu transferti šā gada janvārī-februārī bija 231,9 milj. eiro, kas ir par 28,3 milj. eiro jeb 13,9% vairāk salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu. Vairāk nekā puse no transfertiem veikti uz pašvaldībām.

Kapitālie izdevumi valsts pamatbudžetā šā gada janvārī-februārī, salīdzinot ar 2020. gada attiecīgo periodu, samazinājušies par 30,5 milj. eiro jeb 27,4%, veidojot 81,0 milj. eiro. Kapitālo izdevumu samazināšanos ietekmēja zemāki kapitālie izdevumi Nacionālajos bruņotajos spēkos.

Šogad pirmajos divos mēnešos valsts speciālajā budžeta izdevumi bija 509,2 milj. eiro, kas bija par 44,2 milj. eiro jeb 9,5% vairāk kā pērn attiecīgajā periodā. Izdevumi vecuma pensijām šā gada divos mēnešos, pamatā dēļ to indeksācijas, palielinājās par 25,4 milj. eiro jeb 8,1% un kopumā atbilst plānotajam.

Izdevumi slimības pabalstiem valsts speciālajā budžetā šā gada janvārī-februārī veidoja 59,7 milj. eiro, kas ir par 18,5 milj. eiro jeb 44,7% vairāk kā pērn divos mēnešos. Atbilstoši Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSA) datiem šā gada pirmajos divos mēnešos slimības pabalstu saņēmēju skaits palielinājās par 35%, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Savukārt izdevumi bezdarbnieka pabalstiem šā gada janvārī-februārī ir bijuši 24,3 milj. eiro, kas ir par 3,4 milj. eiro jeb 12,4% zemāki kā pērn janvārī-februārī, to ietekmēja izmaksātā pabalsta vidējā apmēra samazinājums par 13,8%, kas saistīts ar 2020. gada sākumā veiktajām izmaiņām bezdarbnieka pabalsta izmaksas ilgumā un apmērā. Neliels pieaugums atbilstoši VSAA datiem vērojams bezdarbnieka pabalsta saņēmēju skaitā, pieaugot par 2,1%, no vidēji 36,3 tūkstoši personām 2020. gada pirmajos divos mēnešos līdz attiecīgi 37,4 tūkstošiem personu šogad. Pabalsta saņēmēju skaits pieaudzis krietni mērenāk kā reģistrēto bezdarbnieku skaits. Atbilstoši Nodarbinātības valsts aģentūras datiem reģistrēto bezdarbnieku skaits pieaudzis no 58,2 tūkstoši pērn februārī līdz 74,5 tūkstoši šogad februārā beigās jeb par 27,9%. Tādējādi bezdarbnieka pabalsta saņēmēju īpatsvars kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaitā ir nozīmīgi samazinājies, no vidēji 63% pērnā gada divos mēnešos līdz 51% attiecīgi šogad. Personu nodrošināšanai ar iztikas līdzekļiem pēc bezdarbnieka pabalsta izmaksas beigām pērn tika ieviests bezdarbnieka palīdzības pabalsts, kura saņēmēju skaits ik mēnesi pieaug un šogad divos mēnešos palielinājies no 5,9 līdz 8,3 tūkstošiem personu.

Pašvaldību budžeta izdevumu izmaiņas 2021. gada I-II, salīdzinot ar 2020. gada I-II, milj. eiro un %

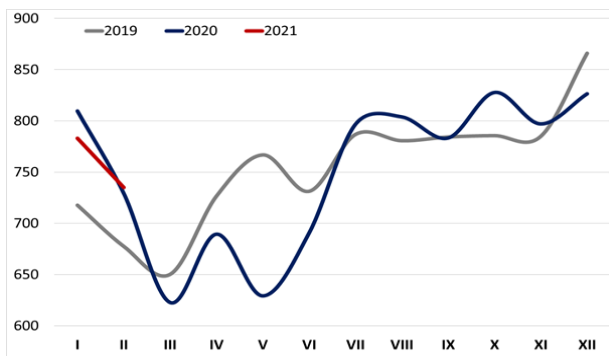
Pašvaldību budžeta izdevumu līmenis šā gada divos mēnešos samazinājies par 23,0 milj. eiro jeb 5,9% pret 2020. gada attiecīgo periodu, veidojot 366,6 milj. eiro. Kapitālie izdevumi pašvaldību budžetā samazinājušies par 7,2 milj. eiro jeb 11,7% pret 2020. gada janvārī-februārī, veidojot 54,7 milj. eiro. Kapitālo izdevumu samazināšanās saistīta ar ES fondu īstenošanu, jo 2014.-2020. gada plānošanas perioda cikls tieši pašvaldību īstenoto pasākumos pamazām tuvojas nobeiguma fāzei, bet jaunā plānošanas perioda 2021-2027. gadam finanšu līdzekļi vēl nav pieejami.

Izdevumi precēm un pakalpojumiem pašvaldību budžetā veikti 82,4 milj. eiro apmērā un, salīdzinot ar 2020. gada janvārī-februārī, tie samazinājušies par 8,6 milj. eiro jeb 9,4%. Kritums skaidrojams ar ēdināšanas izdevumu samazinājumu valsts un pašvaldību aprūpē esošo personu uzturēšanai, kā arī komandējumu un darba braucieniem, transporta pakalpojumiem iestāžu vajadzībām, degvielai, izdevumiem par siltumenerģiju, tai skaitā apkuri, kurināmā krājumiem, materiāliem un energoresursiem.

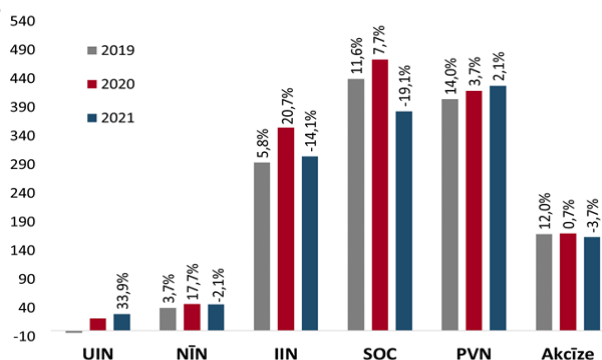
Samazinājies arī izdevumu apjoms subsīdijām un dotācijām par 4,7 milj. eiro jeb 12,5% galvenokārt dēļ dotāciju apjoma samazinājuma biedrībām un nodibinājumiem, kā arī samazinājušās dotācijas sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai, galvenokārt Rīgā.

Nodokļi

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi, milj. eiro

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi 2021.gada I-II, milj. eiro un izmaiņas % pret iepriekšējo gadu

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi divos mēnešos salīdzinājumā ar 2020. gada attiecīgo periodu samazinājās par 21 milj. eiro jeb 1,4% un veidoja 1517,8 milj. eiro. Zemāki ieņēmumi galvenokārt saistīti ar Covid-19 izplatības mazināšanai noteiktajiem ierobežojumiem, kas ietekmē ekonomisko aktivitāti, kā arī piešķirtajiem nodokļu samaksas termiņa pagarinājumiem. No šā gada 1.janvāra veiktas arī izmaiņas nodokļu likumdošanā, kas ietekmē nodokļu ieņēmumus – par vienu procentpunktu samazināta valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme, kā arī līdz 1800 eiro celts maksimālais sliekšnis līdz kuram piemēro neapliekamo minimumu, un līdz 330 eiro palielināts neapliekamais minimums

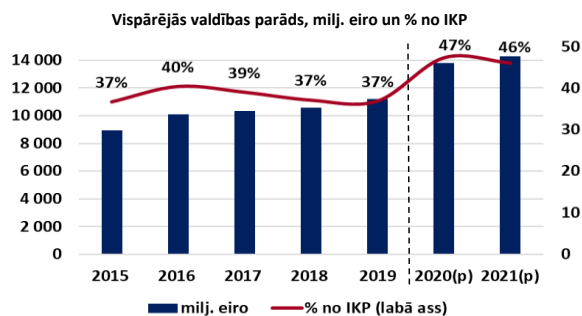
Gada sākumā nodokļu ieņēmumi bijuši zemāki salīdzinājumā ar pērnā gada diviem mēnešiem, bet tie pārsniedz budžetā plānoto apmēru. Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu plāns pirmajiem diviem mēnešiem tika pārsniegts par 97,6 milj. eiro jeb 6,9%. Jāatzīmē, ka lielāki kā plānots šā gada divos mēnešos bijuši ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma, nekustamā īpašuma un pievienotās vērtības nodokļa. Lai mazinātu administratīvo slogu nodokļu maksātājiem, ar 2021. gada 1.janvāri stājās spēkā vienotais nodokļu konts, kas paredz, ka nodokļu maksātājam vienā kontā, sagatavojot vienu maksājumu uzdevumu, ir iespējams apvienot un samaksāt

2021. gada 19. martā, starptautiskā kredītreitingu aģentūra *Fitch Ratings* apstiprināja Latvijas kredītreitingu 'A-' līmeni, saglabājot stabilu kredītreitinga nākotnes novērtējumu.

Latvijas kredītreitinga saglabāšanu 'A-' līmenī aģentūra pamato ar valdības īstenoto politiku, Latvijas dalību Eiropas Savienībā un eirozonā, kā arī zemo valsts parāda līmeni. Kā kredītreitinga turpmāka palielinājuma ierobežojošos faktorus aģentūra min zemo ienākumu līmeni, IKP rādītāja svārstīgumu un relatīvi lielu ārējā parāda īpatsvaru kopējā parāda apjomā. *Fitch Ratings* prognozē, ka 2021. gada otrajā pusgadā pandēmijas negatīvā ietekme mazināsies un iekšējais patēriņš un eksporta nozares sekmēs tautsaimniecības atgūšanos un izaugsmi.

Saskaņā ar Valsts kases datiem vispārējās valdības parāda īpatsvars iekšzemes kopproduktā 2019.gada beigās sasniedza 11,2 mljrd. eiro jeb 37% no IKP. Ņemot vērā ievērojamu aizņemšanās apjomu pieaugumu, ko izraisīja Covid-19 uzliesmojuma seku mazināšanai nepieciešamais finansējums, vispārējās valdības parāds 2020.gadā pieauga līdz 47% no IKP. Faktiskos datus par vispārējās valdības parādu 2020.gadā *Eurostat* publicēs šā gada aprīlī. Prognozes par vispārējās valdības parādu tiks aktualizētas Latvijas Stabilitātes programmas 2021.-2024.gadam gatavošanas ietvaros, ņemot vērā atjaunotās makroekonomisko rādītāju prognozes un aktuālo atbalsta apjomu COVID-19 seku mazināšanai.

Vispārējās valdības parāds

Pēc Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijas

Dati: Valsts kase, *Eurostat*, Finanšu ministrija, Latvijas Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2021.gadam